ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Στον Λατινικό πόλεμο ο Τίτος Μάνλιος, ο ύπατος, καταγόμενος από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιός του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των εχθρών προκλήθηκε σε μάχη με αυτά τα λόγια: «Ας συγκρουστούμε, για να φανεί από την έκβαση της μονομαχίας, πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνάει τον Ρωμαίο στην ανδρεία». Τότε ο νεαρός, επειδή είχε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και επειδή παρακινήθηκε από την επιθυμία για μάχη, αντίθετα με τη διαταγή του υπάτου όρμησε στον αγώνα·

Σε τέτοιο σημείο έχουν οδηγηθεί τα πράγματα, ώστε δε θα μπορούμε να είμαστε σώοι, αν δε βοηθήσει κάποιος θεός ή κάποιο τυχαίο περιστατικό. Εγώ βέβαια, όταν ήρθα στην πόλη, δε σταμάτησα και να καταλαβαίνω και να λέω και να κάνω όλα όσα αφορούσαν την ομόνοια· αλλά τόσο μεγάλη μανία τους είχε πιάσει όλους, ώστε να επιθυμούν να μάχονται, αν και εγώ φώναζα ότι τίποτε δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από τον εμφύλιο πόλεμο. Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφυλίους πολέμους αλλά τίποτε πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1ο

α) Να γράψετε τους τύπους όπου σας ζητούνται:

exercitui: δοτική ενικού και πληθυντικού
castris: ονομαστική και γενική του ίδιου αριθμού
hostium: γενική ενικού και αιτιατική πληθυντικού
miles: αιτιατική και κλητική ενικού
furor: γενική και αφαιρετική ενικού
victoria: αιτιατική και αφαιρετική ενικού

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Exercitui/ exercitu, exercitibus – castra, castrorum – hostis, hostes/ hostis, militem, miles – furoris, furore – victoriam, victoria

β) Να γράψετε τις συνεκφορές όπου σας ζητούνται:

Bello Latino: γενική ενικού
viribus suis: αιτιατική ενικού
eum locum:ονομαστική πληθυντικού

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Belli Latini, vim suam, ea loca

γ) civili: να κλίνετε το επίθετο στο αρσενικό γένος στον ενικό αριθμό.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Civilis, civilis, civili, civilem, civilis, civili

ΘΕΜΑ 2ο
Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τις αντωνυμίες:
is: αιτιατική ενικού για το αρσενικό και θηλυκό γένος
suis: αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού για το ουδέτερο γένος
tantus: δοτική ενικού και πληθυντικού στο ίδιο γένος
ipsa: ονομαστική και γενική πληθυντικού για το αρσενικό γένος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Eum, eam – suo, suorum – tanto, tantis – ipsi, ipsorum

ΘΕΜΑ 3ο
α)Να γράψετε τους τύπους όπου σας ζητούνται (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη του υποκείμενο του ρήματος):
praefuit: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα και στον συντελ. μέλλοντα
abiret: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή
edixit: το β'ενικό οριστικής και προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
congrediamur: το απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου
ruit: τον ίδιο τύπο στον υπερσυντέλικο και συντελεσμένο μέλλοντα στην ίδια φωνή
deducta est: το β'πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική και υποτακτική παρατατικού στην ίδια φωνή
esse: απαρέμφατο παρακειμένου
facere: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
dicere: το γ'ενικό οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στην παθητική φωνή
pugnare: το γερούνδιο στη γενική και αιτιατική
clamabam: το α'πληθυντικό οριστικής και υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Praeest, praefuerit - abeat, abiturus sit – edicis, edic – congredi, congressos esse – ruerat, ruerit – deducebamini, deduceremini – fuisse – facturum esse – dicitur, dicetur - pugnandi, pugnandum – clamavimus, clamaverimus

β) cuperent: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ενεργητική φωνή και του ενεστώτα στην παθητική φωνή.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Cupituros esse, cupi

γ) natus: το σουπίνο στην αιτιατική και το γερούνδιο στη γενική και αφαιρετική.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Natum, nascendi - nascendo

ΘΕΜΑ 4ο
α) Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων και να δικαιολογήσετε την εισαγωγή και εκφορά τους: **«ut omnes pugna abstinerent», «ut veni ad urbem».**

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
«ut omnes pugna abstinerent»: δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική, εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut (καταφατική), εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι βουλητικές) γιατί το

περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, συγκεκριμένα χρόνου παρατατικού (abstinerent) γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (edixit: ιστορικός παρακείμενος). Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η πρόταση αναφέρεται στο παρελθόν.
«ut veni ad urbem»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική, εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ut, εκφέρεται με οριστική γιατί δηλώνει μόνο το χρόνο και τίποτε άλλο, συγκεκριμένα χρόνου παρακειμένου (veni) γιατί δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

β) Να συμπληρώσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω τύπων:

nobili:επιθετικός προσδιορισμός	**στο** genere
omnes: υποκείμενο	**στο** abstinerent
viribus: αφαιρετική οργανική του μέσου	**στο** confisus
his: επιθετικός προσδιορισμός	**στο** verbis
eventu: κυρίως αφαιρ. που δηλώνει το σημείο εκκίνησης για εκτίμηση ή κρίση	**στο** cernatur
proelii: γενική υποκειμενική	**στο** eventu
consulis: γενική υποκειμενική (κτητική)	**στο** iniussu
res:υποκείμενο	**στο** deducta est
qui: επιθετικός προσδιορισμός	**στο** deus
pugnare: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο	**στο** cuperent

γ) a duce hostium his verbis lacessitus est, sed tantus furor omnes invaserat: να ξαναγράψετε τις προτάσεις μετατρέποντας την παθητική σε ενεργητική σύνταξη και αντίστροφα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Dux hostium his verbis lacessivit (eum), sed tanto furore omnes invasi erant.

δ) viribus suis confisus: να αναλύσετε την μετοχή σε δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση που να εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Quod viribus suis confisus esset.

ε) cum aliquando castris abiret: να αντικαταστήσετε την δευτερεύουσα πρόταση με αντίστοιχη επιρρηματική μετοχή.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
Aliquando castris abiens

στ) bello civili, quam ipsa victoria: να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των τύπων και να τους ξαναγράψετε ακολουθώντας ισοδύναμο τρόπο γραφής.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
bello civili: β'όρος σύγκρισης – quam bellum civile
quam ipsa victoria: β'όρος σύγκρισης – ipsa victoria